

Planinske poti so dobile podrobnejši pravni okvir

✍ Edo Kozorog

Zadnje dni leta 2002 je izšel nov Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/02 - v nadaljevanju Zakon), ki skupaj z Zakonom o urejanju prostora (Uradni list, št. 110/02) na novo ureja problematiko urejanja prostora in graditev objektov (po prejšnjem zakonu poseganje v prostor). V preteklem letu je bilo odprtih še vrsto dilem, saj so manjkali številni podzakonski akti. Ob koncu leta 2003 pa je bil sprejet ključni Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/03 - v nadaljevanju Pravilnik).

Zakon in Pravilnik sta zelo pomembna tudi za planinstvo, še zlasti za nadelavo planinskih poti, kar je v Pravilniku (verjetno prvič) podrobneje opredeljeno.

Eden izmed ciljev Zakona je, da se poenostavi postopke za enostavnejše objekte (prej smo za enostavnejše objekte potrebovali dovoljenje o priglasitvi del, za zahtevnejše pa gradbeno dovoljenje). Po novem je mogoče graditi tudi brez gradbenega (ali kakšnega drugega) dovoljenja, če iz lokacijske informacije, ki jo izda pristojna občina, izhaja, da je takšna gradnja v skladu z izvedbenim prostorskim aktom in če so njegova velikost, način gradnje in rabe ter odmik od meje sosednjih zemljišč v skladu z določbami Zakona. Seveda moramo imeti še vedno lastninsko ali kakšno drugačno stvarno oziroma obligacijsko pravico, ki nam omogoča gradnjo (19. člen Pravilnika).

Glede nadelave planinskih in drugih poti v prosti naravi po prejšnji zakonodaji ni bilo povsem jasno, ali je šlo za enostaven ali zahtevnejši objekt. Tudi tolmačenje upravnih enot je bilo namreč različno, odvisno tudi od tega, kakšna dela so bila potrebna. Resnici na ljubo pa je potrebno priznati, da je bila le malokatera (ali sploh katera?) nova planinska pot v zadnjih de-

setletjih nadelana z dovoljenjem, torej legalno. Če ne drugega bi bilo potrebno pridobiti številna dovoljenja lastnikov zemljišč, včasih bi bilo to povezano tudi z odškodninami. Zato so bile praviloma nove poti nadelane pod naslovom »obnova nekdanje poti«, pa čeprav je bila na ta način nadelana in označena marsikatera lovska, zasebna in drugačna pot, ki se je nekoč uporabljala za dostop do kmetijskih površin, senikov in podobnih objektov (na ta način se je iz »zasebne, interne« poti spremenila v »javno«). Včasih pa je bila taka »uhojena obstoječa« pot kar stečina.

Pravilnik odpravlja nekatere nejasnosti tudi na tem področju, saj v 12. členu »planinsko pot« razvrsti v vadbene objekte, namenjene športu in rekreaciji na prostem, ki spadajo med enostavne objekte, torej objekte, za katere ni potrebno pridobiti posebnega dovoljenja na upravni enoti.

Vendar pa vseeno začetek gradnje oz. nadelave ne bo enostaven, saj je v poglavju o varovalnih pasovih in varovanih območjih v 16. členu Pravilnika naložena obveznost pridobitve soglasja pristojnega organa oziroma službe za vse varovane pasove in območja, čez katere poteka objekt, v našem primeru planinska pot. To pa so vsi varovalni pasovi gospodarske javne infrastrukture (avtoceste, glavne železniške proge, nihalne žičnice, pomembnejši elektroenergetski vodi, plinovodi, vodovodi) in druga varovana območja (vodna in gozdna zemljišča, naravne vrednote, ekološko pomembna in druga zavarovana območja po Zakonu o ohranjanju narave, ipd.).

V praksi bo verjetno lokalna skupnost naložila v lokacijski informaciji lokacijske in druge pogoje, ki izhajajo iz prostorskih in izvedbenih aktov (20. člen Pravilnika), hkrati pa navedla tudi potrebna soglasja soglasodajalcev, ki so navedeni v 18. členu Pravilnika za vsako varovano območje posebej. Če vemo, da poteka večina planinskih poti v Triglavskem narodnem parku in drugih zavarovanih območjih (načrtovano je zavarovanje tretjina Slovenije, vsaj toliko pa bo tudi ekološko pomembnih območij, ki bodo raz-

glašena v kratkem) in da skoraj gotovo potekajo tudi skozi gozd, bo v teh dveh primerih potrebno pridobiti najmanj naravovarstveno soglasje pristojnega ministra za ohranjanje narave in soglasje Zavoda za gozdove Slovenije. Če bo pot prečkala še kakšno varovano območje ali varovalni pas, pa še druga soglasja.

Če torej predpostavimo, da je bilo prej za izdelavo planinskih poti in drugih podobnih objektov potrebno pridobiti odločbo o priglasitvi del, lahko ocenimo, da sedanjí postopek ni bistveno enostavnejši. Bistvena razlika je, da je bila na odločbo možna pritožba, na lokacijsko informacijo pa ta ni možna, saj gre le za prepis določb iz prostorskega in izvedbenega akta, ki ga sprejme lokalna skupnost. Ker pa je možnost pritožbe eden izmed temeljev pravne države, je zakonodajalec za to poskrbel v 50. členu Zakona, v kateri lahko pristojni soglasodajalec odredi izdajo soglasja le z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba na tisto ministrstvo, v katerega delovno področje sodi izvajanje predpisa, v katerem ima takšen soglasodajalec podlago, da daje projektne pogoje in soglasja.

Pravilnik torej zagotavlja, da planinske in druge poti ne bodo potekale skozi ekološko in biotopsko občutljiva območja in da javna infrastruktura ne bo ogrožena. Obstaja pa še vedno nevarnost, da se bodo posamezne poti nadelovale brez ustrezne lokacijske informacije in soglasij. Dokler ne bo prizadeta lastninska pravica ali ogrožen varovalni pas ali varovano območje, pristojna inšpekcija verjetno ne bo ukrepala. V nasprotnem primeru pa se bodo sprožili ustrezni odškodninski in kazenski postopki, saj sta, če ne drugega, Zakon in Pravilnik v nekaterih pogledih bistveno bolj določena, kot prejšnja zakonodaja.

Omenjeni pravni akti v marsičem rešujejo problematiko, ki bi jo moral reševati Zakon o planinskih poteh, katerega osnutek pripravlja Planinska zveza Slovenije. Seveda ima na ta način Planinska zveza Slovenije bistveno manjšo vlogo, kot bi si jo želela imeti. Vsekakor je bila na ta način izpuščena predlagana določba, ki bi legalizirala stare in okolju neškodlive planinske poti, od določenega datuma pa bi morale imeti nove poti ustrezno dokumentacijo. Podobno je tudi Zakon o graditvi objektov v 54. členu določil izjeme za objekte, ki so bili zgrajeni pred letom 1967, da zanje ni potrebno imeti gradbenega dovoljenja (ali se ta določba nanaša tudi na planinske in druge poti, je nekoliko zahtevnejše pravno vprašanje!). Za zaščito uporabe Knafeljčeve markacije pa vsekakor obstajajo tudi drugi ustrenejši načini. Bistvena pomanjkljivost osnutka zakona Planinske zveze Slovenije je bila, da se je omejeval le na planinske poti v upravljanju Planinske zveze Slovenije, kar je za zakonodajalca v osnovi nesprejemljivo, saj mora zakon celovito reševati neko problematiko. Poti, tudi planinske, lahko z vso pravico enakosti pred zakonom gradijo (nadelajo) tudi druga gorniška in drugačna društva in tudi druge pravne in fizične osebe. Omenjeni Pravilnik je seveda rešil ta problem, saj je v 12. členu določil, da je »planinska pot ozek pas zemljišča, le v nujnih primerih utrjen z naravnim materialom, pripravljen za hojo oziroma dostop na planine oziroma gore, če je njegova širina do 1 m«. Ostale poti, ki jih opremljajo razna turistična in druga društva in ne potekajo »na planine oziroma gore«, so opredeljene kot trim steze in sprehajalne poti. ○

zvest goram ...

www.vrh-sp.si

OBLAČILA ZA V GORE
TEL.: 04 57 42 777